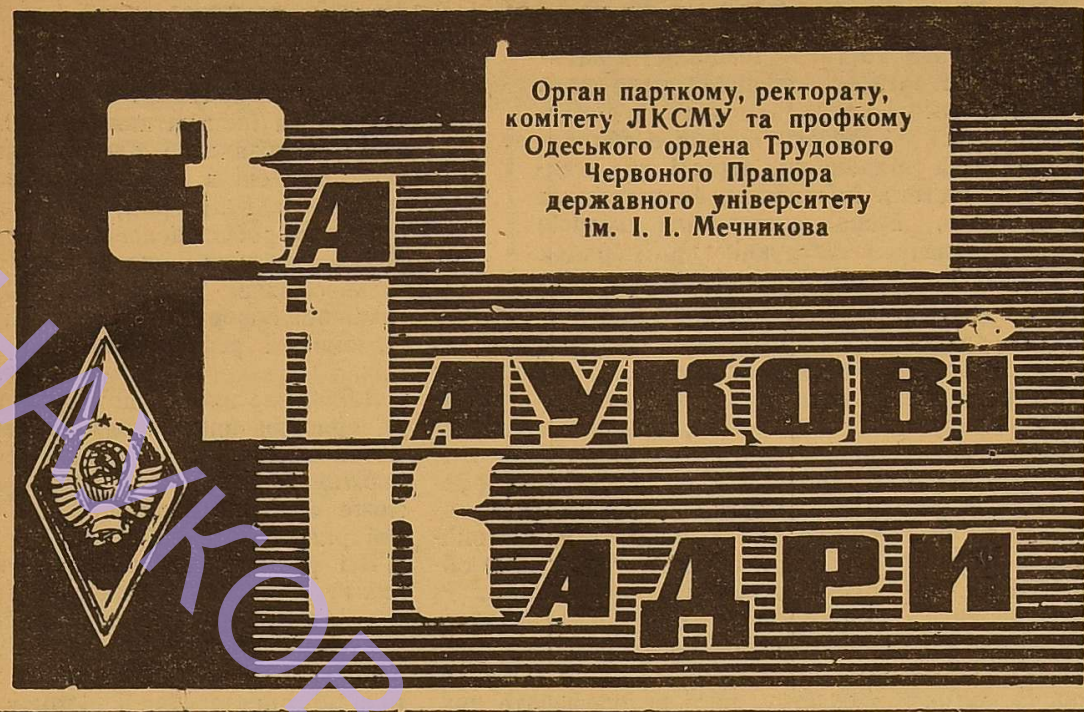

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

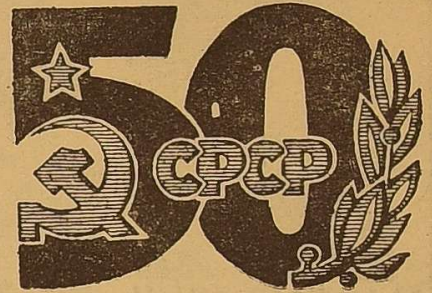
Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXVIII
№ 31 (1089)
20 ЖОВТНЯ
1972 р.
Ціна 2 коп.

ПРАЦІВНИКИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ШКО-
ЛИ! ВСІЯКО ПІДВИЩУЙТЕ ЯКІСТЬ НАВЧАН-
НЯ, ВДОСКОНАЛЮЙТЕ ПІДГОТОВКУ СПЕЦІА-
ЛІСТІВ ДЛЯ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА!
ВИХОВУЙТЕ ПІДРОСТАЮЧЕ ПОКОЛІННЯ В
ДУСІ КОМУНІСТИЧНОЇ МОРАЛІ, СВІДОМОГО
СТАВЛЕННЯ ДО НАВЧАННЯ І ПРАЦІ!

(Із Закликів ЦК КПРС до 55-ї річниці
Великої Жовтневої соціалістичної революції).

В СОЮЗІ
НЕЗЛАМНІМ

Тло університету

ДЕВІЗ—ДРУЖБА

На це поширене засідання ректорату були запрошені завідувачі кафедр, представники партійних і громадських організацій факультетів і установ. Головне питання — про заходи і виконання плану по підготовці до 50-річчя утворення СРСР.

Ректор університету член-кореспондент АН УРСР, професор О. В. Богатський відзначив, що весь рік проходив під знаком підготовки до 50-річчя нашої країни. Колектив проводить велику масово-політичну роботу, мета якої — виховання у студентів почуття інтернаціоналізму, чуття єдиної родини братніх народів нашої багатоваріантної держави. Заходи, присвячені ювілею, — найважливіший засіб для розвитку повсякденної роботи.

План заходів по підготовці до 50-річчя СРСР неодноразово обговорювався на університетських та факультетських зборах, засіданнях рад, хід їх виконання був постійно у полі зору партійного керівництва факультетів і університету. Високі зобов'язання успішно виконуються. Це відрадно, що колектив університету не тільки виконав план по господарській тематиці, а й перевиконав його і переглянув зобов'язання, значно збільшивши їх.

Постійно удосконалюється учбовий процес, виконуються зобов'язання у справі підготовки кадрів високої кваліфікації.

Зимова сесія, що наближається — особлива. Сумлінна підготовка до неї, успішне складання — відповідь кожного студента, особистий внесок у всенародну ювілейну вахту.

На жаль, не всюди досить відповідально ставляться до виконання важливих заходів, завдань, що стоять перед нами. Іноді плани не носять конкретного характеру, до їх виконання підходять формально.

О. В. Богатський пропонує учасникам засідання обговорити цілий ряд додаткових заходів, які сприятимуть зміцненню міжуніверситетських зв'язків. У рік 50-річчя країни, коли дуже яскраво проявляються братерські зв'язки і почуття між народами, дальшому розвитку дружби між університетами мають служити договори про співдружність з різними спорідненими вузами. Такі договори ми маємо укласти з університетами як нашої республіки, так і з університетами інших республік. З багатьма з них у нас існують давні традиційні зв'язки. Тепер ми маємо оформити нашу співдружність договорами і далі широко розвивати дружбу з цими вузами.

На обговорення вноситься пропозиція укласти договори з Ростовським і Кубанським (РРФСР), Гомельським (БРСР), Кишинівським (МРСР), Тбіліським (Груз. РСР), Вільнюським (Лит. РСР), Латвійським, а також Львівським та Сімферопольським університетами. Слід також налагодити зв'язки з містами, які надали нашому університету допомогу і дах під час Великої Вітчизняної війни — Майкопом та Байрам-Алі.

Пропозицію одностайно, з великим ентузіазмом підтримали всі присутні.

Проректор по науковій роботі професор В. В. Фашенко доповів про термін проведення ювілейних наукових конференцій, присвячених 50-річчю СРСР.

Проректор по учбовій роботі доцент Д. І. Поліщук проінформував про строки проведення атестації студентів і сесії.

На засіданні ректорату прийняли рішення ухвалити додаткові заходи, присвячені ювілею. Згідно рішення, газета «За наукові зв'язки» має підготувати обмінні сторінки для університетів, з якими укладатимуться договори.

В БРАТСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ МІЦНІ ЗВ'ЯЗКИ

Багато років дружать колективи нашого університету і першої вищої школи Польської Народної Республіки — університету ім. Марії Кюрі-Скłodовської в Любліні. Він є ровесником Народної Польщі. Тепер це солідний навчальний заклад.

Університети обмінюються науковою літературою. Наші викладачі вчать російської мови люблінських студентів, польські спеціалісти приїжджають до Львова. Щороку наш будівельний загін працює у Любліні, а польські друзі — у нас. Комсомольські організації обмінюються делегаціями.

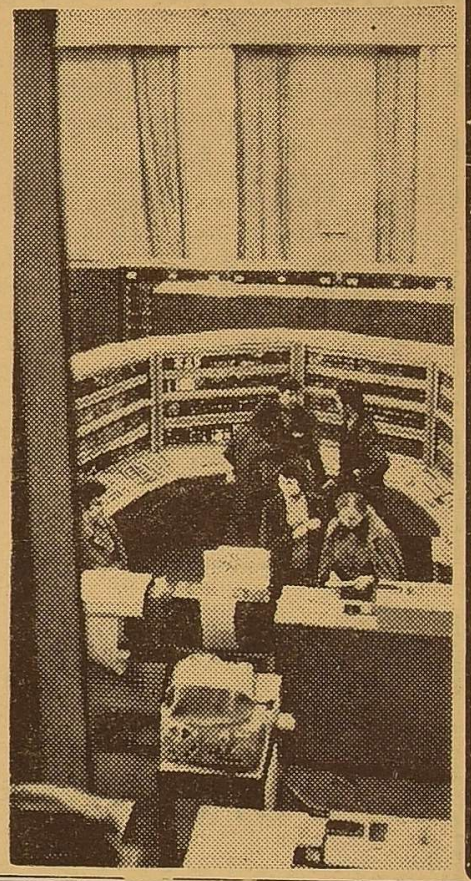
(«За радянську науку»).

В ПЕРШЕ!

Спеціальний факультет прикладної математики і автоматичних систем управління — наймолодший в нашому університеті. Йому ще немає і двох років. Цього року вперше провадився набір на нове вечірнє відділення з двоохрічним терміном навчання. Приймались особи, що мають вищу освіту, за направленнями з підприємств.

(«Воронежский университет»).

Московський державний університет. На обчислювальному центрі.

ЗВІТИ І ВИБОРИ В ПАРТОРГАНІЗАЦІЯХ.

УВАГА УЧБОВОМУ ПРОЦЕСУ

На філфакці відбулись звітні-виборні партійні збори.

Зі звітною доповіддю партбюро перед комуністами виступила секретар партбюро факультету А. К. Смольська.

В дебатах по доповіді комуністи говорили про те, що треба посилити виховну роботу в студентському гуртожитку, що новому складу партбюро слід більше приділяти увагу деяким проблемам учбового процесу.

В звітній доповіді і у виступах говорилось про те, що треба посилити виховну роботу на фа-

культеті, що новому складу партбюро слід більше приділяти увагу індивідуальній роботі.

І в звітній доповіді партбюро, і у виступах комуністів багато місця зайняло обговорення питань якісного проведення всіх заходів факультету, присвячених 50-річчю утворення СРСР.

До складу нового партбюро обрані такі товариші: Л. В. Дрепіна, І. М. Дузь, А. Є. Ільш, Ф. П. Смагленко, А. К. Смольська, Ф. Я. Ткач, Д. С. Чернявська, Л. М. Чепурнова, Н. М. Шляхова. Очолила партбюро А. К. Смольська.

В парткомі ОДУ

На черговому засіданні парткому розглядалися питання: «Про виконання постанови партійних зборів Одеського державного університету від 23 грудня 1970 р. «Про підбір, розстановку і виховання кадрів» парторганізацією біологічного факультету», «Про підсумки виробничо-ознайомчої практики студентів хімічного, фізичного, механіко-математичного та геолого-географічного факультетів в Угорщині, Чехословаччині, НДР, Польщі», «Про роботу партбюро юридичного факультету по підготовці до обміну партійних документів».

З першого питання парткому доповів декан біологічного факультету, професор Ф. Замриборщ, який вказав на те, що деканат і партбюро факультету приділяють велику увагу підбору, розстановці й вихованню кадрів. На факультеті працюють досвідчені вчені й педагоги. Викладачі систематично підвищують свою кваліфікацію, беруть активну

ВАЖЛИВА ПАРТІЙНА СПРАВА

участь в роботі методологічних семінарів. Але в цій діяльності роботи є і недоліки: кафедри майже не поповнюються молодими кадрами, деякі викладачі мають мало опублікованих робіт, не включаються в госпдогвірну тематику.

З цього питання виступали комуністи Д. Драгомарецький, А. Енан, І. Михайлов, Л. Калуст'яна, В. Фашенко та ін. В постанові парткому записано: партбюро і деканат зобов'язані турбуватися про поповнення викладацького складу молодими вченими; розширити тематику госпдогвірних тем, до яких залучати викладачів всіх кафедр; підвищувати кваліфікацію викладачів; посилити методичну роботу на факультеті. Намічено й ряд інших заходів.

З другого питання з інформацією виступив проректор по учбовій роботі доцент Д. І. Поліщук. У його доповіді та у виступах комуністів Ю. Амброс, М. Чесно-

кова, Л. Калуст'яна було зазначено, що деканат, партійні й комсомольські організації факультетів, студенти яких іздили на виробничо-ознайомчу практику в соціалістичні країни, провели чималу підготовчу роботу.

Партком ухвалив: обговорити підсумки виробничо-ознайомчої практики ц. р. і накреслити заходи по підготовці до практики наступного року; використати позитивне в роботі вузів-партнерів; задалегідь підбирати склади груп, домагаючись, щоб до їх складу були включені найбільш достойні, дисципліновані студенти, які мають досвід громадської роботи.

Як готується юридичний факультет до обміну партійних документів доповіли парткому комуністи В. Ващенко, В. Ніконов, Є. Дятлов. Вони розповіли, що зробило партбюро факультету в цій важливій партійній справі. Відзначивши позитивне, комуністи вказали й на недоліки. До ви-

конання комуністи-юристи мають взяти постанову парткому: підготовка до обміну партійних документів повинна поєднуватися з підвищенням рівня партійно-організаційної та ідеологічної роботи; підвищенням відповідальності комуністів за доручену справу; поліпшенням якості учбової, наукової і виховної роботи. В дебатах взяли участь комуністи С. Фурман та М. Краснянський.

Щодо цієї важливої справи партійний комітет рекомендує всім партійним організаціям: регулярно заслуховувати на засіданнях партбюро, в партійних групах та партзборах звіти комуністів про виконання ними партійних доручень. Найближчим часом треба закінчити роботу по уточненню облікових даних комуністів. Нові склади партбюро і парторги груп мусять переглянути партійні доручення у комуністів з врахування їх позитивних нахилів і т. д.

НАЗУСТРІЧ СЕСІЇ НЕЗАБАРОМ АТЕСТАЦІЯ

Крім вивчення теоретичної фізики, ми, студенти-першокурсники, вперше приступили до лабораторних робіт. Це й не дивно, бо експеримент врешті-решт є основою будь-якої теорії і перевіркою цієї теорії на істинність.

З перших же занять ми приступили до вивчення приладів і роботи з ними. Наші викладачі З. В. Єфіменко і Н. Г. Пушек вимагають вести робочі папери, в яких повинні бути записані результати експерименту й їх обробка.

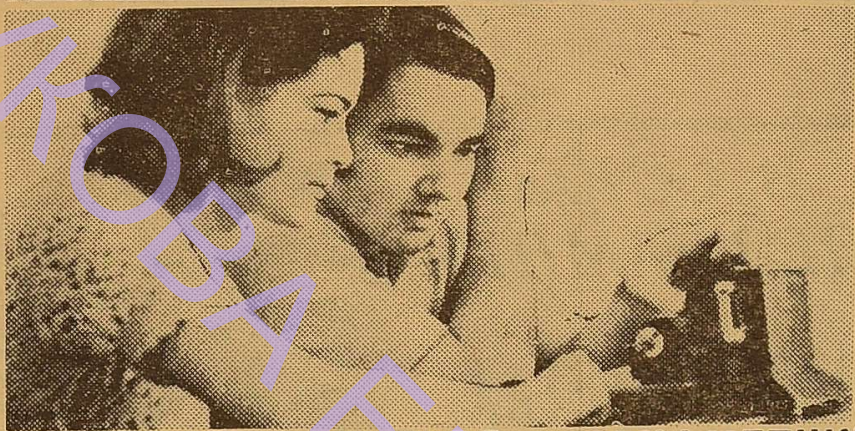
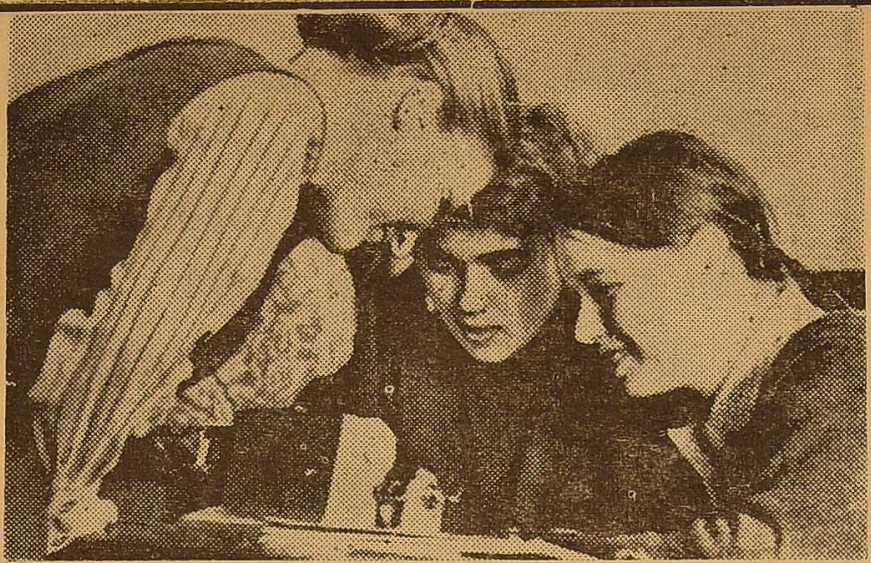
Це в нас виходило не зовсім гладко; давалася звичка — записувати результати де доведеться. Зараз робочі папери нам дуже допомагають.

Будь-який експеримент складається з двох основних частин: теоретичної підготовки й експерименту. Щоб підготуватися до нього теоретично, треба проробити відповідну літературу.

Більшість студентів розуміють це й приходять до лабораторії підготовленими, чітко уявляють собі хід експерименту. Та є й такі, які ще не зрозуміли важливості самої підготовки до експерименту й не готуються до роботи. Вони не знають, що потрібно робити, не пройнялись «поезією» творчої праці, і робота в лабораторії здається їм нецікавою.

В цьому році вперше буде проводитись атестація студентів. Вона стане показником ставлення студентів до навчання і допоможе в підготовці до сесії. Нам треба працювати багато й сумлінно, щоб не червоніти під час атестації й потім на іспитах.

В. РУСЄВ,
студент першого курсу
фізичного факультету.

МАТЕМАТИКИ ВЧАТЬСЯ... АРИФМЕТИКИ

Заняття веде працівник обчислювального центру Неона Антонівна Мазур. Так, нескладний прилад — арифмометр. Найпростіша обчислювальна машина. Можна складати, множити, ділити, віднімати дев'ятизначні числа. Набрал дані, обернув ручку — і результат перед очима. Просто, а людству дістався не одразу.

Математики всерйоз займаються арифметикою. Всі захоплені. Всім цікаво. Для студентів це місток до «командування» електронно-обчислювальними машинами.

Так, арифмометри. Знову арифметика. Це про неї Леонтій Магніцький, автор першого російського підручника, в 1703 році писав, що вона є «художество чесне, незалежне і всім зрозуміле, найбільш багатокорисне і багатохвальне від стародавніх і найновітніх видатних арифметиків винайдене й описане».

Що ж, всяке велике починається з малого.

К. ЧЕЧКІНА.
Фото автора.

НОВЕ ПРО ДИСЕРТАЦІЮ

Щороку в нашій країні понад 25 тисяч спеціалістів захищають дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата наук, понад дві з половиною тисячі кандидатів стають докторами наук. При такому розмасі підготовки вчених особливо значення набуває проблема підвищення якості цих кадрів, удосконалення всієї системи їх відбору, вирощування і атестації. Виходячи з цього, Вища атестаційна комісія (ВАК) внесла ряд нових положень в інструкцію про порядок присудження вчених ступенів і присвоєння вчених звань.

Вища атестаційна комісія (ВАК) при Міністерстві вищої і середньої спеціальної освіти СРСР 23 червня 1972 року затвердила нову інструкцію «Про порядок присудження вчених ступенів і присвоєння вчених звань». В діючу інструкцію, затверджену ВАКОМ 28 вересня 1966 року, внесені зміни і доповнення, які відповідають рішенням XXIV з'їзду КПРС, досягненням науки і техніки і практиці соціалістичного господарювання.

В інструкції підвищено вимоги як до самої дисертаційної роботи, так і до атестації наукового працівника. Встановлено, що тематика дисертаційних робіт повинна бути зв'язана з планом основних наукових робіт науково-дослідних установ і вищих навчальних закладів. Це допоможе позбутися паралелізму і дублювання, забезпечить цілеспрямованість наукових досліджень.

Для тих, хто здобуватиме ступінь кандидата економічних наук, введено додатковий кандидатський екзамен з політичної економії, а для тих, які спеціалізуються з політичної економії і не мають вищої економічної освіти, — додатковий кандидатський екзамен з історії економічних вчень.

Обмежено й обсяг дисертаційних робіт. Рукопис докторської дисертації не повинен перевищувати 300 і кандидатської — 150 сторінок машинописного тексту через два інтервали. З гуманітарних наук дозволяється збільшувати

ти розмір дисертацій на 20—30 процентів.

Відмінена публікація об'яв у газетах про день захисту, в зв'язку з чим зростають вимоги до розсилання авторефератів.

Підвищено вимоги до автореферату, який повинен містити в собі виклад основних ідей, які вносять певний вклад у розробку їх істинності, а також показати структуру дисертаційної роботи і логіку її головних розділів. На титульному листі автореферата друкується повністю ім'я і по батькові дисертанта, а також вказується, якою мовою виконана дисертація. Обсяг автореферата рекомендується до одного-двох друкованих аркушів. Розширені автореферати дисертацій, виконаних національними мовами народів СРСР, подаються російською мовою і в обсязі не обмежується.

Професором без ступеня доктора наук дозволено виступати першим офіційним опонентом з кандидатських дисертацій, разом з тим підвищено вимоги до якості відзивів офіційних опонентів і їх відповідальності за зміст роботи. Один і той же вчений може виступати офіційним опонентом до п'яти разів на рік.

Збільшені вимоги до тих, хто претендує на одержання вчених звань. Встановлено, що доктор наук для одержання вченого звання повинен підготувати не менше п'яти кандидатів наук і вести на протязі трьох років лекційний курс у вузі. Збільшено стаж на-

уково-педагогічної роботи для доцентів і старших наукових співробітників до трьох років, а для професорів до п'яти.

До опублікованих робіт прирівнюються алгоритми, програми, методичні та інструктивні матеріали з програмування і алгоритмічних мов, введені в Державний фонд алгоритмів і програм, а також рукописи робіт, депоновані в науково-дослідних інститутах загальносоюзної системи науково-технічної інформації і ановані в наукових і реферативних журналах.

Збільшено вимоги до складу рад по присудженню вчених ступенів. Встановлено, що науковий співробітник, крім участі в роботі ради, може бути ще членом тільки одної ради.

Всі ради по присудженню вчених ступенів після закінчення кожного календарного року подають у Державний комітет Ради Міністрів СРСР по науці і техніці, відповідні міністерства і відомства і у Вищу атестаційну комісію пропозиції про втілення результатів захищених дисертацій, опублікованих робіт і винаходів. Це положення інструкції підтверджує, що дисертаційна робота повинна не тільки містити нові ідеї, нові науки або науково-технічні результати, але і мати практичне значення. Вчена рада повинна виконувати роль каталізатора процесу впровадження результатів дослідження в практику.

Нова інструкція набула чинності з 1 вересня 1972 року. Однак всі атестаційні справи, які надійшли у ВАК і інші атестаційні органи, а також дисертації, прийняті вченими радами до цієї дати, будуть розглядатися у відповідності з старою інструкцією. Винятком є відміна газетних об'яв про захист дисертацій. Це положення діє з 1 вересня, незалежно від того, коли дисертація була здана у вчену раду.

Найближчим часом нова інструкція вийде з друку.

ДОНОРСТВО — ПОЧЕСНО, БЛАГОРОДНО

В медичній практиці при лікуванні багатьох тяжких захворювань, травмах, що супроводжуються великою втратою крові, вдаються до лікування переливанням свіжої крові.

Відомо, що у важкий період Великої Вітчизняної війни багато десятків тисяч трудівників блокованого Ленінграда були врятовані завдяки переливанню крові.

Преливання крові пораненим в період війни було масовим на всіх етапах медичної евакуації у госпіталях тилу країни. Переливання крові пораненим сприяло швидкому поверненню їх в стрій, зниженню смертності та інвалідності.

Масове використання переливання крові тим, хто потребує цього, можливе тільки в країні соціалізму, в країні, в якій дорого життя і здоров'я кожної людини всьому суспільству.

З ініціативи трудівників підприємств Ленінграда на протязі багатьох років радянські люди добровільно здають кров лікувальним закладам.

В нашому університеті в період з 23 по 28 жовтня буде працювати пункт по вибору й прийому крові (при гуртожитку № 5).

Високий обов'язок та честь кожного — взяти участь в дуже важливій патріотичній справі.

Честь і слава людині, що допомагає відновити здоров'я своєму товаришу.

О. БЕЛЬЮКОВ,
заслужений лікар УРСР.

ЖИТТЯ В НАУЦІ

Володимир Платонович Цесевич народився 11 жовтня 1907 року в Києві в сім'ї відомого російського співака Платона Івановича Цесевича, потім народного артиста РРФСР. В Ленінграді він закінчив в 1922 році трудову школу і п'ятинадцятирічний хлопець, як віняток, був зарахований до фізмату Ленінградського університету. Там же, в 1922 році, Володимир Платонович захопився спостереженнями змінних зірок. З того далекого часу й до сьогодні, на протязі 50 років, Володимир Платонович займається астрономічними дослідженнями, віддаючи їм всю свою пристрасть й свій талант.

В 1927 році Володимир Платонович закінчив Ленінградський університет і вступив до аспірантури при кафедрі астрономії. По закінченні аспірантури викладав різні математичні та астрономічні дисципліни в ЛДУ та інших вузах Ленінграда.

В 1933 році Володимир Платонович був відкомандирований до Душанбе. Там він організував Таджикицьку астрономічну обсерваторію і був її першим директором до 1937 року. Весь цей час він продовжував дослідження перемінних зірок, друкував результати цих досліджень і, коли повернувся в 1937 році до Ленінграда, одержав ступінь кандидата фізико-математичних наук без захисту дисертації.

З 1937 року Володимир Платонович працював старшим науковим співробітником в Астрономічному інституті (тепер — Інститут теоретичної астрономії) і професором Ленінградського педінституту ім. Покровського.

Працюючи в Астрономічному інституті, Володимир Платонович займався теорією затемнення перемінних зірок. Він зробив істотний внесок в цю науку, удосконалив методи обчислення елементів затемнених систем, розробив метод диференційних поправок, і створив точну теорію фотометричних фаз затемнень та інших похідних від фаз величин і на базі цієї теорії вивчив таблиці R-

функцій та таблиці всіх інших функцій, значення яких використовуються при обчисленні елементів затемнених систем. Ця величезна робота стала тепер класичною.

Всі ці дослідження в систематизованому вигляді склали докторську дисертацію Володимира Платоновича. Він передбачав захистити її влітку 1941 року. Але війна не дала змоги цього зробити. Володимир Платонович залишився в блокованому Ленінграді, провів там першу страшну зиму, тяжко захворів і був в лютому 1942 року евакуйований до Душанбе. Тут, після одужання, у вересні, він був зарахований на посаду професора математики і теорематики Одеського технологічного інституту і в жовтні 1944 року разом з цим інститутом приїхав до Одеси.

В Одесі Володимир Платонович був призначений директором Астрономічної обсерваторії і професором, завідуючим кафедрою астрономії ОДУ. З того часу, ось вже понад 28 років, професор Цесевич очолює одеську астрономію.

В короткому нарисі нема можливості навіть перерахувати все те, що зроблено за післявоєнні роки Астрономічною обсерваторією і кафедрою астрономії ОДУ, якими керує В. П. Цесевич. Обсерваторія перетворилась в провідний астрономічний заклад Радянського Союзу. Вона має широкі міжнародні зв'язки.

Коли Володимир Платонович прийшов до Одеського університету, у штаті обсерваторії та кафедри ледве нараховувалось два десятки співробітників. Зараз на обсерваторії та кафедрі працює понад сто працівників. В 1945 році на обсерваторії та кафедрі, крім професора Цесевича, який захистив в кінці 1944 року докторську дисертацію в Казані, не було жодного співробітника з вченим ступенем. Зараз на обсерваторії та кафедрі працює один доктор та одинадцять кандидатів наук, всі вони (за винятком В. П. Цесевича та Б. В. Новопашенного) — вихованці нашого університету. Обсерваторія має тепер дві станції — одну в Маяках, яка давно пере-

росла свою alma-mater, другу — в Крижанівці.

В 1945 році на обсерваторії фактично розроблювалась одна тема: вимірювання координат зірок. Тепер поряд з астрометричними дослідженнями у нас ведуться роботи в галузі астроспектроскопії, астрофотометрії, всебічно вивчаються перемінні зірки, тісні подвійні системи, проводяться дослідження малих тіл сонячної системи (метеорів, комет).

В 1948 році професор Цесевич був обраний членом-кореспондентом АН УРСР і призначений директором Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР, що будувалась тоді (Київ, Голосіїво). Не залишаючи Одеси, Володимир Платонович керував спорудженням обсерваторії в Києві.

Володимир Платонович успішно поєднував й поєднує велику науково-організаційну роботу з науковою діяльністю. Крім того, він був організатором двох академічних обсерваторій (Таджицької і Української) й ініціатором та організатором повної перебудови Одеської обсерваторії. Професор В. П. Цесевич бере активну участь в роботі Астрономічної Ради АН СРСР, в роботі Науково-технічної Ради МВССО й, нарешті, в роботі Міжнародної Астрономічної Ради (МАР).

Володимир Платонович — автор декількох сотень статей й заміток. Ним самим або в співавторстві надруковано близько десяти монографій. Під його керівництвом виконано близько тридцяти кандидатських дисертацій

Учні професора Цесевича трудяться, здається в усіх астрономічних закладах Радянського Союзу. Його добре знають не тільки спеціалісти-астрономи, але й любителі астрономії, яким він завжди надає допомогу, для яких він написав чудову книгу «Що й як спостерігати на небі» (скоро виходить 4-е видання). Його добре знають й багато радянських людей, які були на його лекціях.

За активну багаторічну плідну діяльність у Всесоюзному астрономічно-геодезичному товаристві (ВАГТ) Володимиру Платоновичу було присвоєно в 1969 році звання Почесного члена ВАГТ.

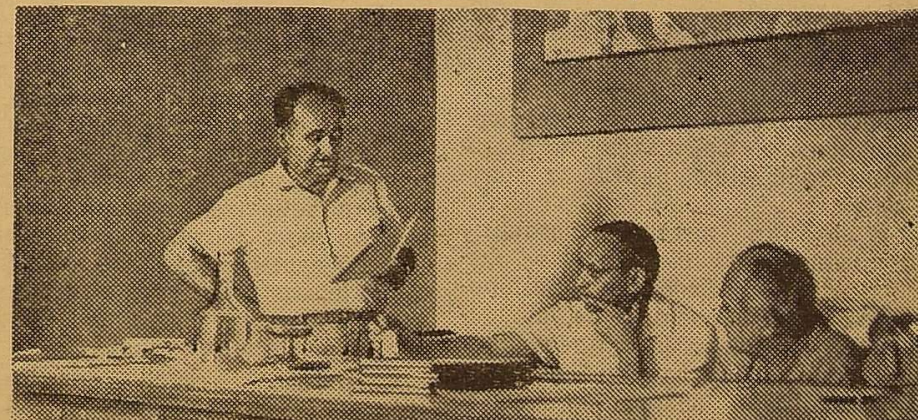
Взагалі В. П. Цесевич проводить велику громадську роботу в університеті. Протягом багатьох років він є членом парткому, відповідальним за наукову роботу. Велику діяльність проводить Володимир Платонович і по лінії товариства «Знання», є керівником методологічного семінару на фізичному факультеті.

За заслуги в науці, викладанні, вихованні кадрів професор Цесевич удостоєний звання Заслуженого діяча науки УРСР, Володимира Платоновича також нагороджений орденом Леніна, орденом Трудового Червоного Прапора та ювілейною Ленінською медаллю.

Володимиру Платоновичу Цесевичу виповнилося 65 років. Вік, коли багато хто підбиває підсумки зробленому. Ми думаємо, Володимиру Платоновичу рано ще робити підсумки. Він повний енергії, повний всяких планів, він ще не думає про підсумки.

О. ШУЛЬБЕРГ.

На фото: рецензію на дипломну роботу читає професор В. П. ЦЕСЕВИЧ.

ЛЕНИНСЬКЕ ПЛЕМ'Я

КОМСОМОЛЬСЬКА СТОРІНКА

Відверто про наболіле

ПОКИ ТІЛЬКИ РОЗМОВИ

ХАЙ ЖИВЕ ЛЕНИНСЬКИЙ КОМСОМОЛ — ВІРНИЙ ПОМІЧНИК І РЕЗЕРВ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ, ПЕРЕДОВИЙ ЗАГІН МОЛОДИХ БУДІВНИКІВ КОМУНІЗМУ!

(Із Закликів ЦК КПРС до 55-ї річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції).

ПЕРШІ ЗБОРИ

Нещодавно відбулись перші комсомольські збори в нас, студентів першого курсу філологічного факультету, українського відділення. Для кожного з нас це була визначна подія. Адже це перші збори в нашому студентському житті.

Дуже добре, що ці збори відбулись саме тепер, а не раніше. Робота у когоспоздружилу нас, ми ближче познайомились один з одним. Серед нас уже визначились «авторитети». Тому збори пройшли цікаво і в цілком діловій обстановці.

В організації комсомольських зборів нам допомогло бюро комсомолу факультету. Нам розповіли про комсомольське життя факультету, про його проблеми. Тут же були обговорені наші най-

ближчі плани на майбутнє, зокрема, про необхідність взяти участь нашому колективі у факультетських заходах по підготовці до 50-річчя утворення Союзу РСР та в проведенні вечора художньої самодіяльності.

Комсоргом нашого курсу оголошено було обрано С. Савенко.

Хочу сказати, що збори наші пройшли із справжнім комсомольським вогником і студентським ентузіазмом. Приміщення зборів всі залишали в збудженому настрої. Кожен відчував у собі більше впевненості. Ще б пак, великі справи можна творити із таким колективом.

М. КОВАЛЬ,
студент першого курсу
філологічного факультету.

„А Я ЛЮБЛЮ ФІЗИКУ“

Лекція закінчилась. Збуджені четверокурсники заповнюють коридор. Чути сміх, жарти, летять незнайомі формули. Прошу поклікати Леоніда Ляліна.

— Леонід? Він ще в аудиторії, вирішує справи групи, він у нас староста, — відповідає незнайомий студент.

А ось і він. Високий, стрункий юнак з темними розумними очима. Знайомимось. Леонід зразу переходить в наступ. «Писати про мене? Чому? Адже у нас є десятки хороших студентів, окрім мене. Я ж навіть не відмінник, у мене за літню сесію одна четвірка, розумієте? Ну, напишіть про...»

І летять, летять незнайомі прізвища. Але я непохитка. Леонід це зрозумів, його пил трохі спадає, але слова «Чому все-таки про мене?» так і залишаються домінуючими в нашій розмові.

— Народився в Смську, вчився теж там, вчився добре, — розпові-

дає Леонід. — Ще з шостого класу захопився фізикою. Фізика у нас читала заслужена вчителька РРФСР Беляєва Наталія Петрівна. Читала так, що без захоплення уроки було слухати просто неможливо. Ось їй я і завдячую в своїй любові до фізики.

Ні, не так все просто, як здається на перший погляд. За цими «просто» стоять неспані ночі перед вступними іспитами, хвилювання, ночі за книжками в періоди сесій, екзаменів, які складає Леонід майже всі на «п'ятірки». Часу потрібно багато. 4—5 курсів — це фініш — за словами Леоніда. Студент повністю «знайшов» себе, він має уже ясні плани на майбутнє, знає, на які предмети потрібно звертати більше уваги. А ще ж, окрім цього, громадська робота — Леонід вже другий рік староста групи теплофізиків.

— Чому саме теплофізика? Це сучасна наука. Теплофізика зай-

мається самими актуальними проблемами в наш час, — розповідає Леонід, — як мало іще вивчене одне з важливих завдань — проблема штучних опадів дощу, снігу. Зроблено вже багато експериментів. Цими питаннями займаються університети в Москві, Ленінграді, за кордоном. Мені подобається ця наука, і я не жалкую, що обрав саме цю галузь фізики. Мрію поступити до аспірантури.

...Ми йдемо по університетській алеї. Жовте листя повільно кружляє в повітрі і падає до наших ніг.

— Я дуже люблю осінь. Гляньте, яка краса навколо! — зовсім несподівано говорить Леонід. Із здивуванням дивлюсь на нього. Ці його слова ніяк не пов'язуються в моїй голові з твердженням того, що у фізиків «сухі» душі. Леонід зрозумів мій погляд. Жартівливо підняв руку вгору і сказав: «А я за фізику й лірику!»

Т. ТРАЧУК,
студентка фізфаку.

Спочатку збори мешканців гуртожитку № 2 йшли по такому стандартному руслу. Головуючий, студент III курсу юрфаку Микола Волков, пропонував: «Хто просить слово?». Вставав хтось із хлопців і починав, скоріше для форми, ніж для користі, розповідати про те, що зроблено студрадою в минулому році: про те, що покращився санстан гуртожитку, про те, що відремонтовано червоний куток, про те, що випускалася стіннівка і т. д. і т. п. Дійсно, в цьому відношенні студрада (головою якої був Олег Шетінін) зробила чимало хорошого, корисного. Але то вже минулий день, про то вже знали, і тому якась байдужість панувала на зборах.

Та от слово взяв студент фізфаку Василь Берназ:

— Ми тут хвалимо самі себе. Мовляв, ми і те зробили, і третє, й десяте. А для чого це зараз потрібно? Давайте, скориставшись присутністю представників ректорату, профкому, комітету комсомолу (до речі, в навчальному році вони були не дуже частими гостями у нас), поговоримо про відпочинок.

Очі хлопців загорілися цікавістю. По залі прокотилася годин схвалення, і потім всі затихли, чекаючи, що ж скаже Василь про відпочинок, яку внесе пропозицію.

А він запропонував створити в університеті, на базі ідальні в гуртожитку № 1, молодіжне вечірнє кафе, де можна посидіти за склянкою доброї кави, поговорити з товаришем, потанцювати.

Хлопці схвально загуділи. Хтось вигукнув:

— Дійсно, чим ми гірше політехніків?

Поруч мене сидів Микола Гладенко. Він сказав:

— Нам можуть відповісти, що, мовляв, згодні на кафе, але де ж взяти грошей? А я вам скажу, де взяти грошей. У нас на стціонарі вчиться близько п'яти тисяч студентів. Кожен не відмовиться відпочити в кафе. Тож кожен має внести свою долю в створення цього кафе. Попрацювати один день на недільнику, я думаю, нікому не буде важко.

Тепер уже в залі жодного байдужого обличчя. Виступаючи встають один за одним. Кожен щось пропонує, заперечує, над чимось роздумує. Від молодіжного кафе мова перейшла на спорт. Скільки разів і неофіційно і з трибун різноманітних зборів лунали розмови про створення спортивного містечка поблизу гуртожитків № 4 і № 5. Але розмови по сей день залишаються розмовами. Біля цих гуртожитків сиротливо жметься між двома п'ятиповерховими будинками невеликий клапчик відьованої в бур'яну землі, що звється волейбольним майданчиком. Проте, волейбольним його не назвеш. Хто першим «завойовує» його після занять (футболісти чи волейболісти), тим словом можна й назвати.

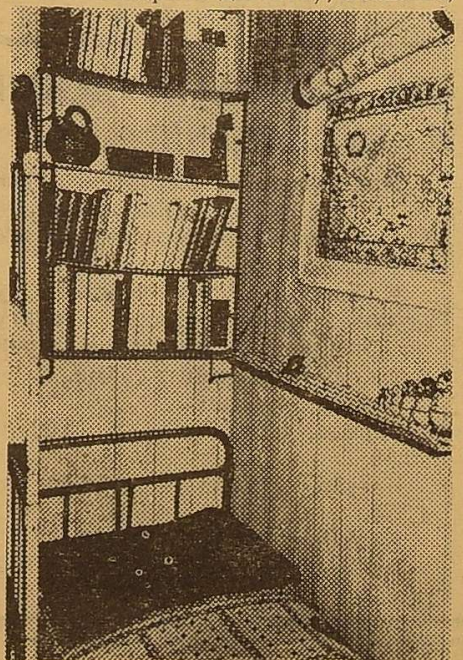
Студенти хочуть відпочивати. Відпочивати активно, цікаво, різноманітно, а не куняючи весь час після занять у ліжку. І вони готові зробити все, щоб їх відпочинок став саме таким. Але їм мають допомогти ректорат, профком, комітет комсомолу.

В. ВІКТОРОВ.

РІЗКІ КОНТРАСТИ

Рейдова бригада «Комсомольського прожектора» поставила за мету зробити часткову перевірку санітарного стану гуртожитку № 1. Почалася перевірка з кімнати № 128. Навіть важко повірити, що потрапляєш в кімнату, в якій, до речі, мешкають хлопці. Акуратно застлані покривалами ліжка, чудово відмита і натерта підлога, на столиках та книжкових полицях порядок — це зразу впадає у вічі, і якось підсвідомо проймаєшся повагою до мешканців такої кімнати. Хлопці й чудово, зі смаком (якому можуть навіть позаздрити дівчата), скажімо,

з кімнати № 216), обставили кімнату. Симпатичні, приємного кольору ковдри на стінах біля ліжок, невеличкі килимки-підстилки — все це створює якусь домашню робочу обстановку. В такій кімнаті дійсно приємно жити.

Абсолютно полярним виявилось становище в кімнаті № 245. Якесь хаотичне нагромодження книг, зошитів, листів паперу, газет та журналів на книжкових полицях та підвіконні, підлога не замита, а під одним з ліжок, як велика крапка, що стверджує панство безпорядку, тазик зі всякими огризками, окурками, папером. І це якось зовсім не хвилює хлопців, що тут живуть.

Багато говорилось і на засіданнях студрад, і на факультетських різноманітних зборах про бережливе ставлення до кімнатного майна. Дійсно: і шафи, і стільці, і столи, і тумбочки обновлюються не часто. І тому потрібно буквально за всім доглядати. Якщо зламалася шафа, то не «крутити їй роги» до кінця, а поспробувати своїми силами відремонтувати.

До речі, правильне рішення, на нашу думку, було прийняте на зборах мешканців гуртожитку № 2. Там створено ремонтну бригаду з студентів.

Кімната № 333. Нема що сказати, чиста, акуратна. Але зразу впало у вічі, що всі стіни обклеєні всілякими рекламними плакатами. Дарма хлопці, які мешкають в ній, вважають, що це нагромодження плакатів надає їй якоїсь краси. Навпаки, воно естетично не сприймається: не кімната, а натуральна тобі афішна тумба. Але саме «цікаве», що ми побачили тут, так це невеличка прихоружа, змайстрована з... шаф. Так, так, не дивуйтеся, ми не обмовились. Це добре, що в хлопців є конструкторсько-архітектурна

жилка, але ж навіщо для цього трощити ще пригодно для використання шафи? Можна було б подумати й про товаришів. Адже ж якась кімната (і не одна) залишилась без шафи.

...Оглядаємо далі гуртожиток. Кімната за кімнатою. В більшості — порядок, чистота. Ось заходимо до 229-ї. Тут живуть дівчата-першокурсниці з фізичного факультету. В кімнаті чисто, затишно і неначе чимось домашнім віє. І не скажеш, що тут першокурсниці живуть, — говоримо. А дівчатка посміхаються у відповідь:

— Заходьте до нас, ми зробимо кімнату ще красивішою.

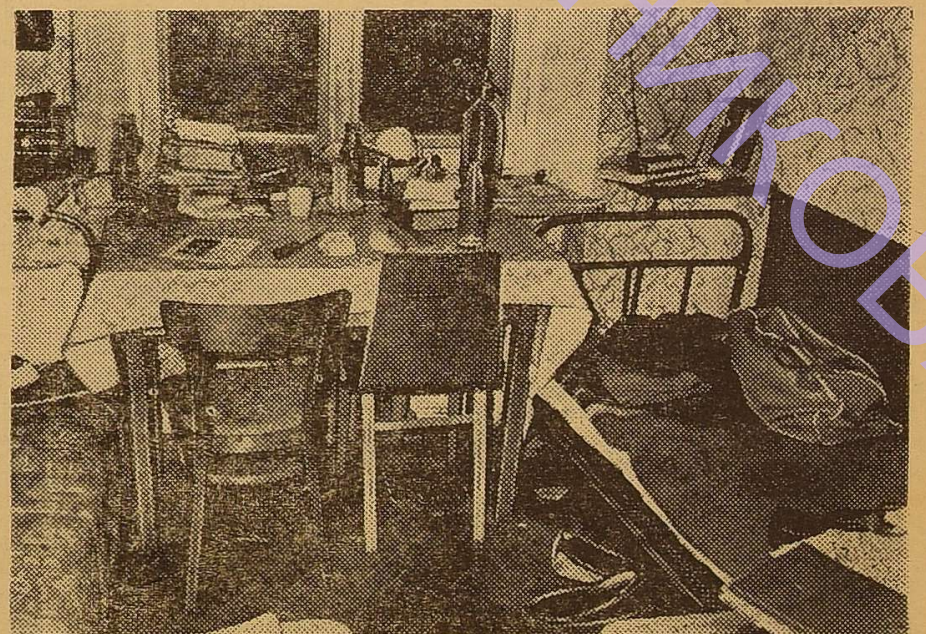
Приємне враження справляє й кімната № 223, де також живуть першокурсниці.

Наш рейд закінчується. Вирішили вийти в гуртожиток через двір. Ось ми вийшли і... Що це? Двір, чи смітник, до якого звозять сміття з усього міста? Куни набубнявіло від довгого дощу скловати та якогось непотрібного каміння. Опалого з дерев листя тут така кількість, немов би всі мешканці вулиці Щепкіна заходились його змитати сюди. Якій не використані, чи використані металеві каркаси теж сиротливо ржавіють під дрібною осінньою мжичкою. Над всім цим хаосом на подвір'ї величезним питальним знаком розтягнуто дрот, на якому розвішують випрану білизну. Він, цей знак запитання, хоч і зроблений в макророзмірах, але цілком підійде до такого мікророзчнення:

— А хто ж хазяїн?

Дійсно, хто ж хазяїн, цього всього «добра» і що він думає робити?

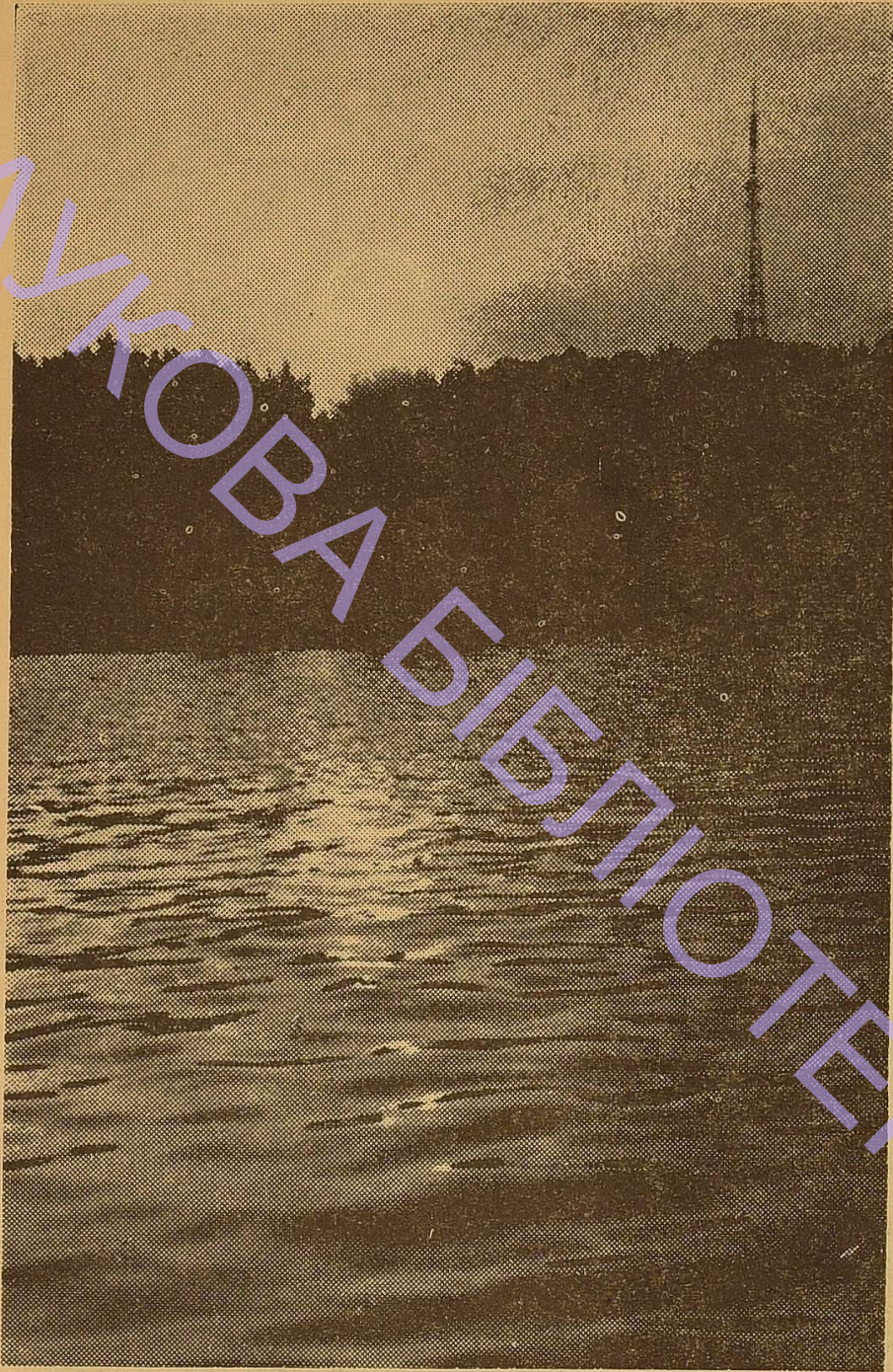
РЕЙДОВА БРИГАДА «КОМСОМОЛЬСЬКОГО ПРОЖЕКТОРА»:
Т. ФЕДЮК, В. КОЗЮРА, О. ЛЕВІТ.

На фото: 1. В такій кімнаті відчуваєш себе начебто вдома. 2. «Архітектурні» нагромодження у дворі гуртожитку. 3. Здається, хлопці щодня забувають прибирати в своїй кімнаті.

Фото О. ЛЕВІТА.

Літературна СТОРІНКА

І заходить сонце.
Фотостуд С. ЄФІМОВА.

В'ЄТНАМУ

Знову бачу війну наяву,
Хоч далеко вона — за морями.
Я тобою, В'єтнаме, живу,
Ти у серці народу, ти з нами.
Я сьогодні, як вчора, солдат,
Є мішок речовий, є і ранець,
Я душею з тобою, як брат,
Як готовий в похід
новобранець.
Край далекий в пожарі,
в диму,

Нездолані долає муки.
Як прийду на лани твої, луки,
Переможну я зброю візьму,
Грізну зброю в обидві руки.
Знову бачу війну наяву,
Вона поруч, хоч десь
за морями,
Слаблю мужність твою бойову,
Нездоланий герою, В'єтнаме.

С. СТЕПОВИЙ.

НАРОДИЛИСЬ У СЕРЦІ ПІСНІ

Народились у серці на дні
Про любиму Вітчизну пісні.
Іх освітлюю сяйвом ідей
Тих, що Ленін лишив для
людей.
Линьте стрімко, крилаті пісні,
На безмежні простори землі.
Розбудіть за горою луну,
Спів дівочий дзвінкий на лану.
А до тих, хто дрімає в тиші.
Залітайте у фібри душі.

Розбудіть їх зажурені сні
І озбройте цвітінням весни.
Ту весну нам Ілліч заповів,
І про неї мій радісний спів.
То вона окрилла мене
Оспівати в піснях все земне.
Линьте стрімко, крилаті пісні,
На безмежні простори землі.
Вас освітлюю сяйвом ідей,
Тих, що Ленін лишив для
людей.

Т. МОРАР.

ВОПРОСЫ

Что напряженней, что трудней
дается —
Большая плавка доменных
печей,
Расчетливость и воля
полководца,
Терпение ученых и врачей?

Мозоли хлебороба и шахтера,
Порыв десанта в холоде
ночном,
Отвесных скал угрюмые заторы,
Скользкий батискаф
над черным дном?

Уставшего разведчика
испарина,
Когда провел он умного врага,
Космическое мужество
Гагарина,

Плотина, что уперлась
в берега?

Первопроходцев стонущие
ноги,
Страсть Паганини на одной
струне,
Диковинность магического йога,
Ступней не опалившего
в огне?

Отточенная легкость
фигуристки,
Спокойствие в бушующей
крови?
В чем больше убежденности
и риска,
Самоотдачи, веры и любви?
Упрямый род людской
держался исстари
и простых.

А кто нашел критерий
для неистовых
И по нему сравнил их
и постиг?

О. ДОРОХИН.

Я САДОМ ЙШОВ

Я садом йшов. Урочий сад
Хилився мені на плечі
ніжнотіло.
У пелюстках нечутно
хлопотіла
В ковток пекучий зібрана роса.

Я пив росу і досвіток у ній,
І розростався в день святковий
ранок,
І звірем з планетою органом
Співало яблуко завмерлому мені

Про радощі, про зло і про
добро,
Про ненависть, про зради,
про розлуки...

І світ стояв, народжений
у муках,
Одягнений у сад цей і Дніпро.
В. ПАНЧЕНКО.

Ян ШТАУДЫНГЕР
(Польща)

СМЕШИНКИ

Рождение и смерть фрашек
Рождаются фрашки*
крылатыми,
Умирают они бородастыми.

Избавление от лишнего

Перед вами Пегас, к полету
готовый.
Уже потерял четыре подковы.

Память

Память вконец меня допечет:
Все время делает переучет.

Цветные пятна

«Если уж честь замарали пятна,
Пусть хоть окраска их будет
приятна.

Пешком

Листья с деревьев слетели
тишком.
Отныне будут ходить пешком.

Поведал ветер

Поведал ветер: «Шедвары
сотворяю.
Из пустоты я силу набираю».

Пьедестал

Мне предлагали пьедестал,
Но что б на нем я не стоял.

Запанибрата

Всякая тряпка считает долгом
Любой ценой побрататься
с шелком.

Статистика

Ценю статистику. Ведь она
К созданьям относит и блох,
и слона.

Очередность

Будь в молодости молнией.
Потом
Ты сможешь превратиться
в гром.

Перевел с польского
О. ДОРОХИН.

* Фрашки — короткие стихотворные шутки.

УСПІШНИЙ ДЕБЮТ

Після довгої перерви, пов'язаної з літніми канікулами та роботою в колгоспі, знову відновила роботу літературна студія філологічного факультету. Чого гріха таїти: хлопці та дівчата добряче скучили за новими творчими доробками наших факультетських талантів, скучили за дискусійними баталіями, що розгорялись на засіданнях студії, та й взагалі, один за одним скучили.

І от знову зустріч. Обговорювали на засіданні творчість студента першого курсу Тараса Федюка. Ті, хто цікавиться поезією, могли зустріти вірші Тараса в «Комсомольській іскрі». Але важко, звичайно, по одній-двох поезіях судити про поета взагалі. І от літ-студійці мали можливість познайомитись з цілим циклом, як ми вважали, початкового поета. Та те, що ми прочитали, перейшло межу очікуваного в найкращу сторону. У критиків є такий вислів «авторська індивідуальність». Так от у Тараса саме і є оця «авторська індивідуальність». Яскрава, самобутня, неповторна індивідуальність.

«Який незвичний навколо світ. То іскритися джерельним сміхом, то, хвилинами, виривається тумановою ковдрою суму...», — пише в передмові до циклу «Дивосвіт» Тарас. І дійсно, який він красивий цей світ. Але не кожен помітить ту красу, не кожен помітить ту гармонію прекрасного в природі, не кожен помічає, що:

«...Ранок, наче перукар,
зробив морю хвилясту зачіску
із його голубого волосся...»

Вірші з цього циклу наштовкують на роздуми. Читаєш та думаєш: «Як багато в світі прекрасного, і як часто в буденній круговерті життя не помічаєш цього прекрасного, що зустрічається тобі буквально на кожному кроці».

Для творчості Тараса характерна своєрідна і оригінальна образність, асоціативність. Метафори, порівняння, епітети, що зустрічаємо у Федюка, несподівані, нові і одночасно дуже точні, місткі.

Сміються трактори на полі,
Розкидаючи сміх дзвінкий
Із глибини моторів
У свіжу глибоку ріллю...
Цей сміх зійде
і продзвенить тихенько,
Коли розрідатимуть
Свіжий, рум'яний хліб.

Ось як незвично можна написати про сотні разів сказане, про трактори, що ревуть десь у полі своїми потужними моторами. Для Тараса то не рев, то сміх, радісний сміх великого труда. Є, звичайно, у віршах ще чимало вад, трапляються просто логічні та смислові неув'язки, про що говорилося на засіданні студії. Але ясно одне: на філфак прийшов поет — тонкий і оригінальний лірик, поет громадянського звучання.

В. КОЗЮРА.

Засідання літературної студії на сторінках „ЗНК“

ПОВЕРНЕННЯ

Вертаюся у рідне місто,
Всі болі й жалі поснули,
Будинки, як білі роси,
Обабіч стеблинок-вулиць.

Ще рано. Так тихо і чисто.
Ніч вимела гомін кудиись...

Сірий потяг хмар пригуркотів
Останнє сонце з гілля впало...
Журавлі, наче дві коси,
Наче коси твої відлітали...
Полечу, дожену, обійму
І навіщо тобі вирій?
В моїм серці живе тепло,

Зацвіла абрикоса
В моєму саду,
Здається, що хмарка
Лягла відпочити,
Але то вже не хмара,
Не білий туман —
Цвітом вкрились тоненькі
віти...

Понад світлою річкою
Закоханий міст нахилився.

Всі грози сьогодні далеко,
В цей час неможливий грім...
Будую для радості в грудях
Великий і вічний дім.

Тепло в моїм серці...
Вірши?
Мої очі весною цвітуть,
Не зав'яне їх цвіт і зимою...
...То ж чому дві твої коси
Так тужливо летять наді
мною?...

Гілку ніжну схилив до вуст
І побачу, як вперше,
знову —
Тонкостанні тичинки
Сплелась у танок,
Як дівчата
Золотоголові...